

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

UPPSALA
UNIVERSITET

*Per Linné
So.*

KARL BENZON

(BOB)

KRING LUNDAGÅRD

GROTESKER UR STUDENTLIFVET

Stockholms Universitets förlag.

KARL BENZON
(BOB)

KRING LUNDAGÅRD

GROTESKER UR STUDENTLIFVET

STOCKHOLM.
ALBERT BONNIERS FÖRLAG.

KARL BENZON

1807

KRING FUNDAGÄRD

PROFESSOR OCH STUDENT

STOCKHOLM.

ALB. BONNIERS BOKTRYCKERI 1888.

1.

Lördagssoaréer.

Sedan sociala utskottets vice förman misslyckats i sina bemödanden att skaffa en originalpjes (utan landsmål), uppsätter han, par exemple, på spellistan en fransk 1-akts-fars, »En tragedi i Vimmerby», samt en österländsk balettpantomim, så vida kostymkammarens trikåförråd befinner sig i någorlunda presentabelt skick. Hunnen så långt, går han ut på värdshuset och försäkrar sig om bidrag af vitterlekande öfverliggare, ger orkesteranföraren en vinkus om att inöfva »någonting lätt» samt värfvar sujetter bland juristerna i den tongifvande nationen, i allmänhet smålänningar.

Då efter ett par veckor räkningen på spritvaror till repetitionerna kommer sexmästaren att dra öronen åt sig, annonseras tillställningen i Förenings förstuga på ett med balettnymfer, punschbålar och poliskonstaplar bemåladt plakat.

Längst fram i festsalen har dubbelkvartetten *en vogue* tagit plats kring en bål, stolt i känslan af sin ousbärlighet. Medicinarne ha äfven temligen manstarkt besatt en af de mera fördelaktiga positionerna och fördrifva tiden med oartikulerade skrån och prof på anatomiskt skämtlygne. Borta i bakgrunden ha glesa grupper af teologer tagit plats framför vintoddar och afvakta med lidande ansigtsuttryck hvad komma skall. Det borgerliga elementet representeras af enstaka individer med likbjudarefysionomier. Ändtligen, då röken af 8-öres-cigarrer blifvit intensiv nog att åstadkomma ett halfmörker samt orkestern exequerat Teresia-valsens, ackompanjerad med hvissling af medicinarne, går ridån upp öfver en kammarjungfru, en betjentslyngel och en salong, hvilken senare genom hvita möbelöfverdrag betecknas som aristokratisk. Den spirituella dialog och den osökta intrig, hvilka i allmänhet ge färg och lif åt »Bibliotek för teatervänner», afvecklas med berömvärd raskhet, och då ridån ändtligen fallit under bedöfvande applåder, simmar publiken i hänryckning öfver hjeltinnans orientaliskt yppiga behag, betjentens bondgrin och kammarsnärtans skarpt pointerade hundfröjdsmanér. Derpå uppstämmer kvartetten någonting af O. Lindblad och åhöres med skyldig pietet. Under uppläsningen af den obligatoriska skildringen på landsmål går *la crème de la crème* ned och åter middag i afvaktan på nästa pjes.

»En tragedi i Vimmerby», utförd såsom den här utföres, erbjuder onekligen scener af glänsande effekt. Den romerske riddarens utpreglade skånemål kastar ett skimmer af vekhet öfver denna eljest så manligt

tecknade karakter. Hjeltinnan med sitt morfinösa ingénue-anlete är en högst beaktansvärd företeelse. Likaledes den omensklige och obeveklige fadern, då han i sluttablån, med grönsaker i håret, låter sitt ishårda hjerta upptina. De välkända och alltid med vemodsfull tjusning hörda tonerna af »Napoleons marsch öfver Alperna», här med bravur utförda på en trumpet af arkeologiskt intresse, förfela icke att utöfva en gripande verkan. Stycket afklappas vederbörligen, och Föreningens vaktmästare framträder för att mottaga publikens hyllning. Stämningen tager så småningom allt mer intryck af alkohol. Man hör från *la jeunesse dorée* requisitioner på »Kaiser Wilhelm» (porter och champagne). Medicinarne söka sätta i gång något cyniskt i sångväg, men nedtystas af teologerna, hvilka äntligen beslutit sig för arrakstoddar, sedan de förtärt smörgåsar med salt kött och senap. Pantomimen med dess kalifer, odalisker och eunucker är ett koreografiskt mästerstycke och länder småländingarne till oförvanskelig heder.

En lördagssoaré slutar gemenligen följande morgon klockan sex, då man beger sig åt skilda håll för att restaurera sig med maldrycker.

»Prillan.»

Sönderbråkad af en 3:e klassens kupé på qvällståget, höll han just på att göra sig hemmastad i sitt qvafva bås på en 11:e klassens studentkasern. Lokalen bar den vanliga pregeln: flottfläckarne på tapeten öfver begge soffhörnen, grönspräcklig pottugn utan spjellsnöre, som tycktes när som helst kunna fira sitt sekularjubileum. Sedan den snyggaste stärkskjortan framletats för att paradera under de följande dagarnes inskrifningsstök, torrkaffningen instufvats i byrålådorna och den svigtande bokhyllan belamrats med solkiga skolböcker och svenska klassiker i 50-örespraktband, återstod det att skrifva ansökning samt göra afskrift af prest- och mogenhetsbetyg, hvarpå vederbörlig uppmärksamhet egnades åt det konstnärliga elementet på denna lokal, representeradt af två porslinspudlar samt tre kolorerade träsnitt ur den heliga Genoveva.

Vägen till prillan är makadamiserad med obehagligheter. Den blifvande medicinaren kan äta salta biten och konsumera bajerskt öl på sämre ställen. Kyrkans stödjepelare *in spe* kan rigla sin dörr och blockläsa baklänges i en hebreisk kodex. Han, som skall »ta kandidaten», kan vegetera på Atenæum eller åhöra föreläsningar i estetik. Men den blifvande juristens tillvaro erbjuder inga slika hållpunkter. Han måste om qvällarne svepa sin halfva punsch — toddy är för plebejiskt — på Föreningen eller Stadt samt fortsätta med femkorts kille eller »polsk bank» — préférence är antiqveradt. Han måste »följa med den nya literaturen», men får ej synas bland »bladlössen» på Atenæum längre tid än som är af nöden för att låtsas läsa *Le Figaro*, egna ett blaseradt löje åt Oberländers gubbar i *Fliegende Blätter* samt slå upp ett par namn i *Adelskalendern*. Han måste sky dåligt sällskap, hoc est: personer i tarfliga gångkläder. Vill han slå sig lös och sudda, måste det ske på Davidshall* eller Ligkisten. Men framför allt måste han ha pengar och åter igen pengar: d. v. s. han måste negociera med vexlar.

* * *

Då vår hjelte hunnit något så när qualificera sig i enlighet med föregående instruktionsformulär — då erhöill han en på en skifva Munksjöpapp affattad kallelse till tentamen i latin om en vecka, hvilket hade till följd att han skref »bortrest» på

* En för ett par år sedan grusad fröjdlokal i Malmö.

sitt kort, slog i sig Ciceros fjerde mot Verres, repeterade reglerna för skandering samt köpte en långpipa (ty förut hade han endast rökt »papperscigarrer»). Kom i tentamen på bestämd dag och gick igenom — med Livius, Horatius, femte mot Verres samt literaturhistorien i baklexa till examen. Telegraferade hem om den lyckliga utgången och erhöll per omgående en hundrafluga för att fira tilldragelsen. Festen försiggick i Davidshall i en krets af småländingar och fabriksflickor samt avslutades med en för de qvinliga fröjdisterna arrangerad champagnesupé.

Uppmuntrad af sin första framgång på tentamensstråten beslöt han att slå ett stort slag och samma termin göra undan med franskan. Till den ändan skaffade han sig en streckad *Code Napoléon*, knåpade igenom gamla temaböcker och läste cocotte-romaner på grundspråket, hvilka alla försigtighetsmått dock icke mäktade förhindra att han, i brist på nödig kännedom af de oregelbundna verben, jemmerligen vardt kuggad. Detta skulle kanske nedstämt en annans sinne, men vår man böjde sig som en dervisch under ödets gissel, tog en första klassens snälltågsbiljett till Malmö, motionerade sig med en-kronas-guerre på Svea samt dinerade i enkelhet med rödvin på Kramer. Två dagar derefter skakade han hem till faderstjället i en tredje klassens rökkupé, blandadt tåg.

* * *

Hemma i Hafreholma väckte hans randiga benkläder, lancettformade skodon och kolorerade halsdukar en hejdlös beundran bland traktens landbrukaredöttrar. Gräddan af ortens manliga befolkning: en tillförordnad kronolänsman, en mejerikonsulent och en dansk gårdsinspektör mottogo hans brorskålspropositioner med undergifvenhet och efterapade hans hårfrisyr, under det de i tysthet svuro ve och förbannelse.

Nästa termin hyrde han dublett vid en tyst men fashionabel gata och prolongerade sina accepter innan han började äta filosofi. Sedan han skaffat sig vederbörliga underrättelser angående tentators »metod», läst Boström vid sin kaffefrukost till Kluges och left förståndigt, det vill säga lagt sig senast 12 samt druckit absint på förmiddagarne, gick han upp och vardt kuggad i tentamen på frågan om antalet af statsmakterna. Då han kort derefter äfven missade i historien, började han ransaka sitt inre och kom då till sin fasa ihåg att han glömt taga abonnemang på kollegier!

Då hans namn den 16 maj i Lunds Veckoblad förekom bland andra examinanders, mumlade allmänna opinionen något om »flax»; ty ingen hade sett honom läsa annat än oqvitterade räkningar och variététeatersprogram. »Men, herre gud!» invände någon, »han tog ju kollegier i tre ämnen sista hälften af terminen.» — »Nå, det förändrar saken!»

En estetiker.

Jag minnes honom så väl från »skrifningarne» till studentexamen. Redan då hade han ett hyper-estetiskt yttre, blek, närsynt, mager, en längd nästan utan bredd. Vi andra privatister jublade inom oss, då rektorn dikterade ämnet »Vesterås riksdag» — ett halmstrå så fint som något. Men då han läste upp det imponerande: »Tegnér's Axel», hejdade vi blyertspennorna och kastade, liksom drifna af en gemensam impuls, våra till hälften spe-, till hälften vördnadsfulla blickar bort till den der gängliga företeelsen, som ingen af oss kände, men om hvilken vi dock, utan att egentligen veta hvarför, anade, att just *han* skulle kunna våga sig på ett så storslaget ämne. Bland oss fyra, som af sexton anmälda slunto igenom i »muntliga», var han en och deltog i den gemensamma fest, på hvilken vi utvalde stiftade närmre bekantskap.

»Du skref naturligtvis om 'Vesterås riksdag'?»
 sporde han mig, sedan han blifvit hvad man kallar
 »lindrigt salongsberusad».

»Ja,» svarade jag undergifvet.

»Jag tog mig den friheten att skriva om 'Axel',» upplyste han med förnäm likgiltighet.

»*Naturligtvis* om Axel,» genmälde jag med en viss försmädlighet i tonfallet. Synbarligen förstod han icke ironien, ty efter en stund, medan en af sällskapet spelte den då moderna »Husarenritt» på pianinot, barrikaderade han mig i en fönstersmyg och afbördade sig uppsatsen in extenso. Han kunde den utantill. Jag deremot lärde icke mer än den inledande meningen:

»Bland den snart sagdt oräkneliga mängd af härliga diktareverk, som, utgångna ur snillrike andars glödande och hänförda inspiration, i omätliga tidrymder skola komma svenska hjertan, så väl gamla som unga, att varmt klappa af en i sanning ingalunda konstlad förtjusning, intager Tegnér's 'Axel' ett utan gensägelse särdeles framstående rum.»

»Du ska' väl ta filosofie kandidaten?» frågade jag.

»*Naturligtvis!* Med estetik och literaturhistoria.»

Han läste Heine och Byron och tillegnade sig så småningom det der hemlighetsfulla, obestämbara, som kallas »*Weltschmerz*». *Weltschmerzen* tog sig hos honom uttryck i nattvak med punsch och maltdrycker samt absint på förmiddagarne. Och när han blef riktigt »deran» sent en afton, ledde han samtalet in på religiösa ämnen och påstod sig vara Buddhaist.

Han kom rätt mycket i farten till att börja med, i synnerhet sedan han skrivit alexandriska verser vid ett kuratorsombyte. Och så hade han

en viss förmåga att, då han blef lyftad, tala i antikt versmått, i synnerhet hexameter. Han utdelade en gång på följande sätt instruktion åt en ganymed:

»Gif mig, o kypare, fort en biffstek, saftig och lösstekt, Brynta potatis jemväl, dito en massa af lök!
Dessförutom jag vill, att du langar mig hit en Genèveer jemte en Carlsbergs Export, lagom temperatur!»

För öfrigt egde han en betydlig färdighet i att skaka vers ur ärmen. Och jag tror med bestämdhet, att han skulle kunnat affatta ett hemmansklyfningsinstrument eller ett obduktionsprotokoll i bunden form.

Man tyckte emellertid till slut, att han blef allt för estetisk. Man ledsnade i längden på hans Wirsén och Zola, på hans Drachmann och Schopenhauer. Och så misstuckte man att han började sudda, innan han ens tagit examen stili latini. Han kom så småningom att stå ensam.

Dyster och melankolisk såg han ut, då jag en dag mötte honom på gatan.

»Har du lust att gå med hem och ta en cigarr?» bjöd han.

»Åh ja, hvarför intel!»

Han bodde nästan elegant i en dublett. Gungstol, valnötsskrifbord och inventionssoffa. Stoppade stolar och trymå med bleknad förgyllning. Makartsbuketter, japanesiska solfjädrar à 25 öre, gipsbyster af Schiller och Shakespeare, fotografier af Göthe och Byron, samt en kopia af Corregios på magen liggande Magdalena — alla dessa detaljer förrådde estetikern. Skrifbordet var belam-

radt med prydliga »*bibelots*» i alla upptänkliga former. Allt såg hemtrefligt och behagligt ut — utom värden, som satt der blek och dyster och drog röken af en stark Hamburgare ned i lungorna för att sedan pusta ut den samma genom näsborrarna.

»Vill du dricka Hennessy?» frågade han.

»Tack. En liten droppe kanske.»

Han serverade sig sjelf en grogg — något för mycket »mäktig» att njuta på förmiddagen, tyckte jag.

»Studerar du något särskildt för närvarande?»

»Ja, jag håller på med *pornografi*.»

»Porno — hvad för slag?»

»Pornografi! Det var då fan, hvad ni prillister ä' okunniga i allting allmänt menskligt. Pornografi är något i samma stil som sv—aktig litteratur, men etwas *finare*.»

Han visade mig sina samlingar, ganska rikhaltiga för öfrigt: Brantôme, Aretino, Crébillon fils, Marquis de Sade, Rochester och hvad de nu heta, alla dessa smutsens heroer, som förväxlat en rännsten med Hippokrenes klara källa.

»Tåler din fysik så'na der starka saker?» frågade jag.

»Äsch, så du pratar! Ser du, jag studerar inte pornografien för dess egen skull utan af kulturhistoriskt intresse. Jag har gjort henne till mitt hufvudstudium, och om regeringen ville vara nog förständig att inrätta en docentur i ämnet, så skulle jag vara sjelfskrifven.»

Han hade nu tömt tre groggar, den ena »kraftigare» än den andra.

»Jag tror bestämdt inte det är bra att du spritar så mycket på förmiddagen.»

»Vet du hvad glömskans flod heter?» frågade han, sväfvande på målet. »Du inbillar dig kanske, att den heter Lethe?»

»Ja, så står det i *Petiscus*.»

»Misstag! Den heter *alkohol!!*»

»Nu skall du inte dricka mer!» varnade jag.
»Följ med mig och ät middag!»

Han svarade med Byrons ord:

»Man, being reasonable, must get drunk,
The best of life is but intoxication.»

* * *

För ett år sedan hörde jag efter honom på hans dåvarande vistelseort. Biträdande läkaren upplyste, att han, som jag sökte, en och annan gång var temligen foglig, men att han ständigt måste förvaras i cell samt i synnerhet om nätterna iklädas tvångströja.

En ledamot af viggpartiet.

När vännen Viggelin hade godt om pengar (hvilket hörde till sällsyntheterna), såg han så morsk ut som en beväringssyngling af första klassen med egen uniform, men var han utan (hvilket var det vanligaste), såg han lika betryckt och generad ut som en groda i en luftpump. Det fans ingen karl i hela kåren som viggade så ohejdadt som han. Nationens witzare påstod, att han var värd ett vida högre betyg än *viggs* approbatur, kallade hans bostad för *wigwam* och föreslog honom att låta naturalisera sig i England och der bilda en *whig*-ministär. Hans tillvägagångssätt var högst originelt. Han slog sig en gång ned vid min sida på en af Lundagårds soffor och afhasplade följande tirad:

»Nå god dag på dig, gamla hedersputa! Hur mår du sjelf? Det var verkligen roligt att träffa dig en gång. Ser du, jag tycker dom yngre kamraterna ä' så märkvärdiga, de ä' ingen sammanhållning eller kamratanda i nationen, men vi gamle vänner, vi ska' tammefan hålla till samman — du har inte möjligtvis några tiot lösa?»

»Ä' du galen? I slutet på månaden!»

»Du har inte *en* tia lös? Jag skulle köpa hem en famn björkved. Det börjar att bli kyligt redan i början af oktober.»

»Omöjligt!»

»Har du kanske en *fem* lös? Jag kunde möjligen hålla med en *quarts* famn tills vidare.»

»Jag är nästan totalt renrakad sjelf.»

»Du har väl åtminstone en tvåkrischa lös, så jag kan betala skomakaren för en halfsulning?»

»Jag försäkrar att om jag kunde stå dig till tjänst, så...»

»Sjuttifem öre kan jag väl åtminstone få, så att jag kan ta' mig ett ryskt bad; jag har en så'n intensiv röjmatism i högra skuldran.»

»Sluta upp i Guds...»

»Trettifem öre kan du väl för f-n inte neka en gammal kamrat?! Ser du, jag skulle upp och tentera i historia på eftermiddagen och har ingen hvit halsduksrosett. En spännhalsduk har jag, men alla mina uppstående kragar ä' i tvätten.»

»Du kan få låna en uppstående af mig. Jag tror nog, att mitt nummer passar.»

»Ä-hm! Tack! Låt mig då få 10 öre till en rakning!»

»Aja, så mycket tror jag, att jag kan undvara. *Les voilà!*»

* * *

Jag låg en morgon vid half åtta-tiden i en behaglig halflummer, då jag fick höra en krafning på dörren.

»Hvem är der?»

»Jag!»

Jag steg upp i min lätta, oskuldshvita beklädnad och öppnade för Viggelin.

»Kan du tänka dig, den fördömda pigäschen hade satt lampan, så att jag stötte kull henne, då jag kom hem från Nordiska festen. Både kupa och glas gingo sönder! Jag kan väl få vigma en krischa till kupa och glas?»

»Du kan få låna en lampa af mig, ty jag har två.»

»Hm. Det var styft. Hör du gamla festpomerans, långa hit med en tolfskilling! Jag skulle ha ny fjeder isatt i min pince-nez.»

»Jag har sjelf inte mer än tjugufem öre till en kopp kaffe och två wienerbröd.»

»Ja, det är tusan, hvad det är uselt öfver allt! Men nu ska det väl snart bli bättre tider för undertecknad. Min farbror söker Hafreboda pastorat, och som du vet, tycker drottningen mycket om hans predikningar. Och när han fått pastoratet, då ska' vi ha' ett bättre jubel till sammans på Kramer, och det är jag som ska' bli wohlthäter. Då ska' du få sätta i dig ostron och mousserande, så mycket du orkar. Men det var sant — jag får väl lof att skriva till gubben, annars blir han knottrig och klagar öfver brist på uppmärksamhet hos sin nevö. Ro fram med tio öre till ett frimärke! Kom hem och helsa på mig någon gång, du kan tro jag bor mycket trefligt. Hör du, för tusan! Jag kan väl få komma till dig i qväll med min kappsäck och vigma en brasa ved?»

Vigg-lusten tycktes vara af naturen inplantad i denne unge mans själ. Det var honom likgiltigt, *huru mycket* han lyckades komma öfver, men *något* måste han alltid ha, och han höll i sig med envisheten hos en hästfluga eller en liffförsäkrings-agent. En gång började han med att begära sjuttiofem kronor till betalning af ett förstördt nytt biljardkläde, gjorde en afsats till femtio, hvilka skulle användas till prolongeringen af en vixel, gled ned till tjugufem, hvilket belopp representerade halfva hyran för terminen, sänkte sig till nio, anmälningsavgiften till prillan, sjönk ned till femtio öre, priset för en hårklippning, och slutade med en ödmjuk anhållan om åtta öre till en ordinär cigarr.

Ett utmärkande drag hos honom var hans rädsla för »byglar», och fast han var så närsynt att han begagnade pince-nez nummer 5, kunde han i tid upptäcka en dylik individ på hundra meters afstånd och hinna slinka undan i ett gathörn. På det visitkort, som satt på hans dörr, stod till en början prentadt: »Besökande säge sitt namn!» En kort tid försökte han med den fransk-svenska inskriptionen: »*Il faut battre la porte trois fois!*» »Byglarne» förstå nämligen i allmänhet icke franska tungomålet. Men kamraterna gjorde det, och därför slojade han snart denna åtgärd samt återvände till den förra.

»Allmän bildning.»

Jag hade en gång hos en hökare lyckats rätta en nästan komplett samling af »Svenska Akademiens Handlingar» undan ett prosaiskt öde, och då jag samtidigt i Lunds Veckoblad genom en bokauktionsannons inhemtade, att en medelstor hylla skulle säljas på bokauktionskammaren, styrde jag för första gången i mitt lif stegen till denna lokal. Den första gången blef icke den sista. Hvarje auktionsdag infann jag mig, försedd med cigarrer, för att studera en bland stamkunderna på denna inrättning: fil. stud. Hvdheterhannuigen, af kamraterna gemenligen kallad *Bokowski*.

Bokowski hörde ej till den kategori af unga män, som slösar förmögenheter på våtvaror, ostron och sköna skrudar — han köpte för det första *böcker*, för det andra *böcker* och för det tredje nästan ingenting annat än — *böcker*. Hvarje onsdags- och lördagseftermiddag mötte han i god tid på bokauktionskammaren och intog sin plats på främsta bänken, der han helsades med

ett förtroligt leende af »kamrern» och med en orientalisk vördnadsbetygelse af utroparen. Han uppträdde ständigt i svarta klädeskläder och hvit halsduk, en omständighet, hvilken jag till en början trodde härleda sig från en långt drifven pietet mot institutionen, men som, efter hvad jag sedan fick veta, gälde minnet af en afliden slägting, hvilken genom efterlemnade besparingar satt sin förhoppningsfulle nevö i stånd att egna sin tillvaro åt bibliomanien.

Och han kunde i sanning icke med större ifver ha egnat sig åt denna sport, om den uttryckligen gjorts till ett vilkor i testamentet. Hade det hört till ordningen inom den akademiska bokauktionsinstitutionen att välja hedersledamöter, så vill jag slå vad om, att denne unge man skulle utsetts till den förste. Ty för en sådan post egde han alla väsentliga betingelser i följd af det intresse, hvarmed han uppmuntrade ofvannämnda affär, och den offervillighet, som dref honom till att »bjuda» på alla slags trycksaker — bilderböcker, predikosamlingar, resebeskrifningar, symamsellsromaner, kokböcker och afhandlingar i differentialkalkyl.

Ni märker, älskvärde läsare, att Bokowski företedde åtskilliga olikheter med andra representer för bibliomanernas slägte. Han egnade sig nemligen icke åt någon viss samlarespecialitet: han lade ej särskildt an på *inkunabler*, Elzevir-upplagor, Visingsö-tryck eller andra slika delikatesser. Han kunde bjuda lika ursinnigt på en Cornelius Nepos som på en Boccaccios Decamerone, han kunde till samma svindlande sifferbelopp följa en Topelius eller Tekla Knös, som en Emile Zola eller

de Maupassant. Han tycktes ej heller tillhöra den klass af ytliga bokälskare, hvilka ställa en boksamling på ungefär samma nivå som en art af dyrbara tapeter, ty han kunde betala högre pris för en »bundt diverse» än för det ståtligaste chagrinsband med guldsnitt.

Hans blifvande lefnadsbana låg för alla, äfven för hans kurator, hölj'd i djupaste mörker. Ingen ledning för sina gissningar hade man i det faktum, att han aflagt *examen stili latini pro gradu philosophico* — det kunde ju vara ett koketterigt emot anförvandter eller en fint för att dupera kamraterna. Och hans utsväfningar på bokauktionskammaren utgjorde naturligtvis intet fält för upptäckter i detta syfte.

Behöfde han bli medicinare, därför att han i samma vefva köpte en anatomisk atlas och en afhandling om kejsarsnitt, då han ju några minuter derefter lade sig till med Carléns kommentar till Strafflagen, Ljunggrens »De estetiska systemen» och »Boströms katekes»? Bort det! Var det väl så nödvändigt gifvet, att han tänkte på att bli ett stöd åt vår statskyrka och en antipernymanssonist*, därför att han stannade för Martensens etik, då han ju efter en kort stund stred en förtviflad kamp med två seminarister och en skolpojke — hvad om? Jo, om Doktor Laurentius': »Der persönliche Schutz».

* * *

* Ett af förf. nybildadt ord, som dock kanske en gång kommer att vinna burskap i den kyrkohistoriska litteraturen.

På en billig zwyck, som en gång hopskram lades på »Lilla salen» med anledning af tusende årsdagen efter konung Erik Edmundsson Väderhatts dödliga frånfälle, nedlät jag mig att dricka brorskål med denna abnorma företeelse inom den nu så hvardagliga studentfaunan. Min afsigt var naturligtvis att begabba honom efteråt — en rättighet, som brorskålar ofta anses medföra, åtminstone inom studentverlden.

»Tänker du ta bergsexamen?» sporde jag likgiltigt. »Jag lade märke till att du här om dagen köpte ett exemplar af grufvestadgan på bokauktionen.»

»Nej,» svarade han med någon förlägenhet. »Jag tänker icke så mycket på att egna mig åt någon viss examen som åt det allmänt menskliga. Derfor ser det också ut som om jag icke handlade efter någon bestämd plan vid mina bokinköp. Men du får väl också medgifva att den sanna *allmänbildningen* står ojemförligt högre än alla världens examina!?»

Jag var nog oförsigtig att medgifva detta, och jag fick i sanning ångra min slapphet. Ty i ett nu bombarderade han mig med en *olla podrida* af allmänbildning, och i en infernalisk disharmoni polketterade på mina örons trumbinnor: franska revolutionen, skyddstullar och frihandel, aztekiska tempelbyggnader, klorsyradt kali, irländska frågan, kontrapunkt, cyankalium, götiska förbundet, ärtkorf, dynamit, galérslafven Rocambole, vivisektion, hygieniska gångkläder och orientalisk filologi m. m.

Nej, denne yngling var ingen specialist! Om möjligt var han raka motsatsen till numera af- lidne baron B., som vid Alnarps landbruksinstitut underkändes i alla ämnen utom i »gödselspridning» — der han tog högsta betyget!

Hvarför Kalle Rubin låg åtta terminer på prillan.

Så der ja, nu har man ändtligen uppsvarat med prillan, men det satt långt inne utaf bara Pan, du gamla högmessofortifikationsprisse. I slutet af andra terminen var jag färdig med alla ämnen och skulle just upp och tentera i det sista, geografi. Jag var riktigt laddad med enskildheter. Jag kände på öret Mejikos statsskuld, jag kunde räkna upp Patagoniens industriela anläggningar och fixera maximum af den årliga svafvelproduktionen på Sicilien. Kort sagdt, jag kände mig »ostukbar». Och dock vardt jag kuggad på första frågan: »Hur många republiker fins det i Europa?» Jag svarade helt legert »två» och fick aflägsna mig med uppmaning att komma tillbaka nästa termin. Dessutom fick jag upplysning om att antalet europeiska republiker belöper sig till fyra. Otur, eller hvad?

Så kom slutet på tredje terminen, och jag var naturligtvis öfvertygad om, att det nu skulle gå

som en knif i en bonde. Men o, du helige Jafet af Armenien, på sjelfva examensdagen insjuknade jag i lungkatarr.

På det att en slik fatalitet icke skulle drabba mig nästa gång, anlade jag bäfvermössa, respirator, jägerskjorta, skinnväst, maggördel, guttaperkalaloscher och madaskor — jag menar damaskor, och lyckades verkligen undslippa den fruktansvärda sjukdomen. Så rann det mig en dag i hågen, att jag just detta år var beväringsskyldig. Jag gitter icke uppräknat alla de krigslistor, jag använde, för att undgå poliskonstaplarna. Nog af, jag blef bet. Di snöt mig klockan half fyra, just som jag trädde ut ur min förstuga för att vandra ut i Lunds härliga omgifningar och der repetera Boströms ännu härligare filosofi. Under beväringstidens strapatser bortdunstade mitt vetandes rika skatter, och jag vill vara skapt som en guvernant, om jag kom i håg på hvilket datum Karl den 13:e dog.

Allt detta var bara småsaker, men nu kommer den japanesiska knifkastningen. Nu började musiken att göra mitt lif till ett helvete. Denna period, på hvilken jag icke kan tänka utan en ousäglig fasa, började med min femte termin. Jag hade fått en granne, en medicinare, som idkade sångkonsten. Men, o, hvilken sång! För det första icke ett spår af röst, utan helt vanlig »kommunalstämma». Och för det andra: repertoaren! Aldrig en tillstymmelse till »Ur svenska hjertan», »Och jungfrun gick te killan», »Sitter i högen» eller något dylikt. Nej, idel »tjim»visor från morgon till qväll. Bäst som jag kunde sitta och svettas

öfver medeltidens tyska regentlängder, hände det att jag genom den tunna väggen fik höra en tirad sådan som

Den Veitel Cohn,
Den Salomon,
Den Isak Silberstein,
Den Hasenschreck,
Den Bleichenbech,
Gebrüder Sonnenschein etc. etc.

Kan man tänka sig något segare?

En gång satt jag fördjupad i den kitsliga del af historien, som handlar om franska revolutionen, då det helt plötsligt dånade genom väggen:

Nu har vi sluttet a',
Turnyren den ska' fra,
Slet inge Damer mer
Ska' bäre Rumpefjär etc. etc.

Jag kunde sitta och grubbla öfver spetsfundigheterna i Boströms idealistiska filosofi och med ens bli störd af en sådan materialistisk rappakalja som:

Ein Butterbrod mit Käse
Ein Butterbrod mit Wurst
Macht zwei Butterbrode
Mit Käse und Wurst.
Huldia, Huldia, Huldiajdiada etc.

Det var naturligtvis omöjligt att tänka på någon examen denna termin. Jag började att frukta för mitt arma förstånd, men det skulle bli värre.

Följande termin hyrde jag in mig på ett annat ställe. Jag betalade hela terminens hyra i förskott. Det var först en timme efteråt, som jag till min djupa grämlse fick erfara, att det bodde en piano-

knådare rakt under mig samt att det fans en allt för öfverdrifvet ypperlig akustik i detta hus. Som de flesta pianospelare, *kunde* han icke spela piano, denne min nya plågoande. Då han spelte Chopin (*naturligtvis* spelte han Chopin!), kom jag ofrivilligt att tänka på ett menageri, der man glömt att fodra djuren på vanligt klockslag. Sällan jag jag märkt ett så muskulöst pianospel som hos denne individ.

För öfrigt tycktes hans musik helt enkelt vara anlagd på att drifva mig till vansinnets brant. Kom jag någon gång hem och var kuggad i tentamen, hvilket numera ofta inträffade på grund af mitt starkt angripna cerebro-spinalsystem, så kunde jag med säkerhet vänta att få höra tonerna af till exempel »Du klagar, men du klagar dumt» eller »Sjungom studentens lyckliga dag» -- alltid något, som stod stick i stäf med mina egna känslor. Jag började så småningom slå bort alla tankar på examen och funderade på att söka en befattning i Kongostaten eller antaga ett volontärnummer vid främlingslegionen i Algier. Emellertid beslöt jag att göra ännu ett försök.

Då jag följande termin hyrde rum i en aflägsen stadsdel, besvor jag värden vid allt, som han höll heligt i denna världen och den tillkommande, att uppriktigt säga mig, om det existerade pianon eller sångare i hans corps de logis.

»Nä, så min lif å själ om der det fins, vet kandidaten!»

Nu var jag nöjd, och en ljuf frid svepte sig kring mitt hjerta liksom det våta lakanet kring en kallvattenkurspatient. Jag packade upp mina saker,

klädde mig i nattrock och morgontofflor, lände min Hellgrens-cigarett och slängde mig på soffan för att studera tjuguantra boken i Livius.

Tyst! Hvad var det? Ett råmande! Höll värden fäkreatur i sin gård? Nej, det var en kammarorgel! En kammarorgel, hör du!! Mina grannar utgjordes af två seminarister, hvilka bedrefvo ett skändligt ofog med detta instrument. Nästan omedelbart efter denna upptäckt föll jag i en våldsamt hjernfeber. Och mina enda minnen från denna dystra tidpunkt af mitt lif äro: Fatinitzarsmarschen och Champagnegaloppen, exeqverade på kammarorgel.

Följande termin, d. v. s. den förra, lade jag mig hemma på landet och läste.

Omsadlaren.

»Omsadlare» kallar man en student, som icke vet hvad han vill i examensväg, utan städse befinner sig i samma belägenhet som en hungrig åsna mellan två lika inbjudande hötappar.

Ett sådant der *gelé* var min vän Maximilian Pehrsén. Han snöt *cum laude* i hufvudbetyg i studentexamen, och *naturligtvis* skulle han ta examen stili latini pro gradu philosophico och filosofie kandidaten och »graden» för att slutligen i en aflägsen framtid hamna såsom adjunkt i en småstad, få skedvatten slaget på rottingen i första klass och möjligen af andra-klassisterna döpas till »*Der hungrige Araber*».

Eh bien! Han skulle »ta graden», äfven om han just icke såg perspektivet så dystert som jag här ofvan skildrat. Det var den jämförande språkforskningen, som skulle bli hans lifsuppgift. Han gick till kungs och försökte få utbyta latinet mot bulgariska, hvilket icke lyckades, förstås. Han lärde sig »Fader vår» samt »god dag» och »adjö»

på femtio lefvande språk. Han svor på ryska och talade den vidrigaste kreatursuppköparendska med »politiet» på »Kongens Nytorv». Kort sagdt, han var en »modern linguist», »en styf språkkarl».

I slutet af höstterminen satt jag en morgon på mitt kafé och underhöll den i organismen allt jemt försiggående förbränningen med en ansjovislåda och en half Mattssons Pilsener. In träder min vän Pehrsén, slår sig ned vid mitt bord med en gräddskumbakelse samt en odör, om hvilken möjligen ett limkokeri kan ge en aflägsen föreställning.

»Har du fått något på kläderna? Du luktar så egendomligt.»

»Äsch! Hva' du sjäpar dig! D'ä' bara lite vätesvafva eller med andra ord H²S, som jag hælde på mig, när jag skulle ta ut ett prof på 'Labbis' i går.»

»Hva' tusan har *du* på Labbis att beställa?»

»Jo, ser du, jag har sadlat om och skall ta kandidaten i den naturvetenskapliga sektionen. Det fins ingen annan vetenskap än naturvetenskapen, som duger.»

»Nå, kalmuckiskan och patagoniskan och madagaskiskan och allt det der?»

»'Allt det der är nu förbi, förbi!'»

»Nå, jag gratulerar!»

* * *

Följande termin, samma tid, samma ställe.
Personerna: Pehrsén och jag. Dekoration: två
Vichyvatten. Händelsen tilldrager sig.

»Nå,» yttrade han, i det han vred på en
billad mustaschspets, »du har naturligtvis aldrig
gjort dig någon föreställning om, hurudana blod-
kulorna ä' till formen hos *Ornithorhynchus para-
doxus?*»

»Menniska, hvad i Herrans namn är det du
säger?!»

»*Ornithorhynchus paradoxus*, du gamla ur-
protoplasma!»

»Jaha, det var sant, du skall väl ha zoologien
med i kandidaten.»

»Kandidaten? Inte! Jag läser på medikofilen.
Kan man tänka sig ett mera sublimt och skönt
kall än läkarens? Fins väl något härligare än att
med intelligensens vapen upptaga striden mot tu-
berkler, baciller och mikrober, hva'?»

»Nej, det kan nog hitta på att hända, det.
God morgon!»

* * *

Jag hade legat ute på kondition ett halfår
ungefär, då jag fick ett bref med pigstilsutanskrift.
Det var från Pehrsén. Efter beskrifningen öfver
de sista dryckesgillena och skildringen af de nyaste
serveringsflickornas yttre behag etc. kom följande
harang:

»Efter moget och allvarligt öfvervägande har
jag beslutit att ändra lifsrigtning. Efter tre kugg-
ningar i botanik har jag beslutit att bli jurist. Jag

skall ta' prillan. Domarens vördnadsfulla yrke har allt sedan barndomen tilltalat mig. Och medgif, att det är en skön uppgift att här på jorden vara ett slags vikarie för det högsta väsendets straffande makt.»

Ett par veckor efteråt fick jag genom en vän höra att han blifvit kuggad i tentamen, och det till på köpet i — *franska*. Och vid terminens slut såg jag icke hans namn bland de andra examinandernas i Lunds Veckoblad.

Jag återvände till Lund efter två års frånvaro och skulle gerna velat söka upp vännen P. för att se hur han mådde och taga reda på, om han icke möjligtvis läste på bergsexamen. Men jag hade ej kunnat förverkliga denna afsigt, ty P. hade flyttat, och den nya studentkatalogen hade ännu ej utkommit. Då får jag en vacker dag se honom sättande öfver Lundagård i sällskap med en hop kutryggiga, grinande och galoschförsedda teologer. Han bjöd sällskapet farväl och tryckte min hand vänligt och försigtigt.

»Hur kan man vara till den intensiva grad djupt sjunken att på ljusa dagen gå i sällskap med så'na der idioter?»

»Så häftig du är, min bror. D'ä' mycket hyggliga och rättskaffens menniskor. För öfrigt ämnar jag också sjelf — något, som du förmodligen icke vet — blifva en arbetare i vingården.»

»Patati patata! Stå inte och prata gardiner! Hvad menar du?»

»Jo, jag skall bli prest. Jag läser för närvarande på teologicofilen och hoppas bli färdig med den f—, med denna examen till julen, bara

jag hinner med hebreiskan. Ser du, min codex är så besvärlig. Flugorna ha satt prickar i den under sommaren, och det inträffar rätt ofta, att jag tar de der prickarne för vokaler. — Ser du någon teolog smyga i närheten? Jaså, intel! Godt! Då kila vi in på Föreningen och svepa en absint.»

* * *

Sist jag hörde honom omtalas fick jag veta, att han studerade vid *Bierbräuerakademie* i Worms. Men hans oroliga och jägtande ande har förmodligen icke tillåtit honom att genomgå kursen fullständigt. Kan han brygga en butelj ordinärt iskällardricka, så tror jag, att det är det hela.

Sullas nattrock.

Den längsta karl i studentkåren hette »Sulla», jag mins ej af hvilken anledning. Han stod en dag i Kleins butik, hög och allvarlig. Jag har fått tag i en femhundra-lapp, tänkte han, och jag vill ha'n vexlad. Det var hans afsigt att köpa en nattrock (om han kunde vädra upp en, som var lång nog). Långpipa och morgontofflor bade han förut, och det fattades honom endast en nattrock för att riktigt med allvar kunna läsa på »hofrätten». I våra dagar är nemligen en flitig student utan nattrock ett lika otänkbart fenomen som en lätt-sinnig dito utan vexlar och en bättre familj utan piano.

Ändtligen kom han öfver en sådan der grå med röda beslag och som verkligen räckte honom en tum nedanför den köttiga delen af vaden.

»Hur mycke?»

»Tjugufem kronor är verkligen det allra billigaste.»

Tre terminer hade förflutit efter denna tilldragelse. Sullas promenerade på sitt rum med händerna på ryggen och hufvudet lutadt för att icke gipsa ned det nykammade, oxmärgspomaderade håret. Han skulle om en stund anmäla sig till tentamen för »den värste af allihop». Nattrocken var skäligen bibehållen, frånsedt de oundvikliga ärrn efter cigarrer och titthålen i armbågarne samt i bakstyckets mellersta del. Han kände sig så säker som möjligt, ty han kunde utantill deklamera hela strafflagen, utom kapitlet om *åverkan*, och »det hörde han ju aldrig på».

Sulla kastade af sig nattrocken, anlade frack, öfverrock och galoscher samt böljade ned för trapporna. Utanför porten stannade han villrådlig. Klockan fattades ännu en qvart. Kanske kunde han hinna med en flaska vichyvatten? Slutligen segrade hans bättre människa, och under en oroväckande kyla i magen begaf han sig i väg till bestämmelseorten.

»Det skulle vara styft, om man finge stanna kvar och genomgå skärselden med det samma. Naturligtvis hör han inte på åverkan.»

I tamburen möttes han af ett tobaksmoln samt der bakom en professor.

»Hva' f-n vill herrn?»

»Jag skulle ödmjukligen anhålla om att få anmäla mig till tentamen för herr professorn.»

»Är herrn färdig strax?»

»Ja-a.»

* * *

Då Sulla efter fem minuter studsade ned för trapporna, kunde man på hans förstörda drag se, att det just var på kapitlet om *åverkan*, som han fått första frågan. Hemkommen trasslade han in fötterna i nattrocken, som låg och släpade på golvet. Den fick en sprits i ryggsömnen, ungefär så lång som på en vanlig kavaj. Sulla bytte om kläder samt författade och afsände följande telegram:

»Skändligt kuggad! Vid godt mod! Skicka hundra!»

Derpå gick han ut och saftade upp anmälningsafgiften till examen.

* * *

Det var maj. Sommarrockarne voro hemtade från »stampen» och sofforna utflyttade på Lundagård. På en af dem satt Sulla och väntade att få höra resultatet af skrifningarne. Han hade blifvit kuggad i januari. Plötsligen väcktes han ur sitt grubbel genom ett slag på axeln.

»Stackars Sulla! Du är kuggad! Jag har ett mindre jubel på Kramer i afton. Du är välkommen! Tjenis på dig!»

Sulla satt qvar en stund och försökte svälja ned en kula, som han tyckte satt i halsen. Derpå gick han hem och såg så obesvärad ut, som om han redan hade suttit de sex obligatoriska sammanträdena. Han tände en långpipa och tog på sig nattrocken med ett ilsket ryck, som åstadkom två ordentliga bonjourskört på den samma.

* * *

Från denna tid kunde man läsa Sullas pinohistoria i remnan på hans nattrock. Men i samma mån som remnan blef längre, vardt Sulla styfvare i juridiken, och ingen kunde ge sådana vinkar som han. Hufvudsaken för honom vid hvarje ny drabning var att viggas hop anmälningsavgiften. »Det öfriga var ju bara formaliteter», tyckte han. Men hur det nu var, så förföljde honom oturen, och han var den mest kuggade hofrättist i mannaminne.

Ännu en gång blef det maj. Examensperioden led mot sitt slut, och Sulla hade blott ett ämne kvar i den muntliga. Och nu satt han der i den gamla nattrocken och svarta klädesbyxor, med det flottiga kompendiet i handen, och kallsvettades i det härliga solskenet. För sjelfva ämnet var han just icke så ängslig, men så mycket mera för professorns sätt att fråga, hvilket han alltid hört beskrivas såsom något fruktansvärdt. Klockan slog tre qvart på tio. Sulla slängde kompendiet i väggen, gäspade och slet af sig nattrocken så vårdslöst, att den liksom förlåten i templet »remnade i tu stycker». Märkvärdigt! Nu insipprade friskt mod i hans ådror. Han kände sig säker! Detta med nattrocken var helt säkert ett förebud. Lika kraftigt som han sönderslitit den sista sömmen i det trogna plagg, som varit det stumma vittnet till hela hans pinohistoria, lika afgörande skulle han kanske i dag slita det sista band, som fjetrade honom vid Alma Mater Carolina.

Ja, Sulla gick verkligen igenom i examen. Han fick endast en fråga, hvilken han tyckes hafva nöjaktigt besvarat. Svaret har han glömt,

men frågan har han antecknat till evärdelig åminnelse. Hon lydde i all sin storslagna enkelhet sålunda:

»Med afseende på hvilka olika afseenden, som med afseende på de olika egenskaper, säregenheter och förhållanden, hvilka, beträffande och i afseende på de olika slag af i skifteslagstiftningen förekommande, afrösningsjord och inrösningsjord benämnda jordslag, skulle man, frånsedt vissa afseenden, omständigheter och förhållanden, kunna säga, att skiljaktighet förefinnes mellan dessa?»

* * *

Som en galning rusade Sulla uppför trap-porna till sin vindskupa och skrämde sin uppas-serska, så att hon tappade en hel famn full med porslin.

»Kors i Jössu namn! Jag får väl aldrig gratulera kandidaten?»

»Jo, hon kan tro jo, min gamla galanta!»

»Nå, då ger väl kandidaten sin gamla uppas-serska den gamla nattrocken?»

»Ä' Pernilla splitt spångande galen. Nej, den skall jag slita i evighet, och se'n skall jag låta göra en kavaj af den till min älste pojke.»

* * *

För någon tid sedan träffade jag Sulla. Han väntade just på att få sitta sitt första tingsammansättare. Vi kommo till att tala om nattrocken.

»Hade jag slitit sönder den fan genast,» sade Sulla, »så hade jag kanske redan varit häradsförordning ett par år.»

I möbleradt rum.*

Ett kapitel ur »Lifvets strider».

Scenen är »Förgyllda veken» vid Fredsgatan. Tiden: nära laglig »stängningstid». Personerna: jag och min vän medicofilosofie kandidaten Pepsin. Dekoration: en gaslåga, en half Linné-punsch och en fjerdedel af en flaska vichyvatten. Pepsin har ordet:

Nå, det var roligt att träffa dig, du gamle Arrak! Skål på dig! Har du lust att höra min pinohistoria här i Stockholm? Jo, jag kom hit i september, tog in på W6 och annonserade efter ett rum i närheten af Karolinska Institutet. Jag fick 258 svar, deribland åtskilliga från Åsögatan, Esplanaden och Jutasbacken och andra aflägsnare orter, ja till och med från Göran Hellesingesgränd. Jag sorterade ut ett dussin adresser bland dem, som konvenerade mig samt begaf mig ut på upptäcktsresor. Det såg dystert ut med min

* »Handlingen» försiggår denna gång i Stockholm.

bosättning: än var det ljudet af ett piano, som skrämde mig, än en kopparslagareverkstad, än dånet af en symaskin och än stojet af en skara barnungar. Till slut hade jag en adress kvar. Jag anlände till ort och ställe, klef fyra ingalunda »lättgådda» trappor upp och ringde på en klocksträng, hvilken frångått sin ursprungliga bestämelse att tienstgöra som spjellsnöre. Dörren öppnades af en gumma med drag, starkt markerade som på ett träsnitt i Hübners bibliska historia. Hon fixerade mig med blickar skarpa som en koncentrerad salpetersyrelösning. Jag framförde mitt ärende. Hon syntes bevekt, skärskådade min cylinder, min bröstnål, kantbanden på min öfverrock samt mina getskinsstöffletter, tycktes belåten med dessa enskildheter, neg samt upplyste mig om att rummet bebotts af såväl »ingenjörer» som »apotekare», samt att hon nu ej vore ovillig att uthyra det till *en i allting ordentlig ungherre*.

Lägenheten var enkelt möblerad, men föll mig emellertid i smaken, frånsedt de öundvikliga premieplanscherne på väggarne och porslinspudlarne på byrån. Jag betalte en månads hyra i förskott, emottog vederbörliga nycklar, hvarvid jag lade märke till, att portnyckeln öfverlemnades med en viss tvekan, och se'n gick jag ut och lejde ett stadsbud till att flytta mina saker.

I glädjen öfver att ha erhållit fast bostad gick jag ut och »såg på sta'n» en smula tillsammans med några bekanta. Jag mins icke, hur mycket klockan var följande morgon, då jag väcktes genom orden:

»Nå, tänker inte doktorn att stiga upp i dag?»

»Jo, för allt i världen, bästa frun!» svarade jag yrvaket, kastade mig i kläderna, gjorde toalett och gick ut i ett afskyvärdt lynne. Jag ångrade, att jag redan så tidigt varit nog dum att ge gumman trumf på hand. Icke få ligga så länge man ville! Sådant tyranni tolererades då aldrig i Lund! Efter middagen gick jag hem för att packa upp mina saker, men tände dessförinnan en cigarr och satte mig i soffan för att njuta ett fridfullt *dolce far niente*. Knappast hade jag dragit några bloss, förr än jag hörde gumman hosta förtvifladt. Efter ett par minuter inträdde hon.

»Ja så, jag tror doktorn rökar?» sa hon. »Det har jag aldrig hafvit några herrar, som brukat göra.»

»Ja så, frun tål inte cigarrök,» svarade jag undergifvet, »då får jag väl låta bli.»

»Ja, det var då riktigt snällt!» svarade hon i något blidare tonfall. »Doktorn ser ju, att här är nytapetseradt.»

»Ännu en gång besegrad!» mumlade jag förargad, tog på mig öfverrocken och gick ut för att icke återvända så snart. Dagen derpå gjorde jag allvar med uppackningen, och gumman gjorde sin entré just som jag placerat min finfina döds-kalle på skrifbordet. Sedan hon hemtat sig från några verkliga eller låtsade svimningssymptom, förklarade hon, att hon vore villig att återlemna halfva hyran, om jag flyttade på ögonblicket. Hellre ville hon låta rummet stå outhyrdt än att nödgas dagligen se sådant syndigt gyckel inför sina ögon. Jag suckade samt frågade ödmjukt, om jag finge herbergera mitt stiliga kranium i en byrålåda.

Hon gick in derpå efter något eftersinnande. Store Jupiter, hvad jag ångrade att jag icke följde min första impuls, tog emot tian och försvann från detta näste! Ty från denna stund hade gumman faktiskt öfvertaget, och jag hade gifvit till spillo min kära frihet.

När jag var liten, drömde jag en gång, att jag tog liftag med en *Boa constrictor*. Nu vet jag, att verkligheten kan bjuda på rysligare saker än drömmen. På slaget klockan åtta hvarje morgon dref denna demoniska qvinna upp mig ur min varma säng och ådagalade ett infernaliskt snille i konsten att hitta på förevändningar: än skulle hon ge sig ut till »Lagålslande», för att hjälpa sin dotter med tvätten, än väntade hon sotare, än skulle hon skura och än sätta in dubbelfönster. Och om söndagarne skulle hon gå i Immanuelskyrkan. (Jag har gjort den iakttagelsen, att alla despotiska gamla käringar äro i betydlig grad kyrksamma.) — Kom jag hem sent på aftonen — och när gör man icke det i Stockholm? — meddelade hon mig regelbundet att »hyresgästerna hade klagat», samt uppmanade mig att begagna galoscher. Någon värme på rummet kom då aldrig i fråga, ty så snart sprakandet af en tändsticka hade varskott henne om att jag ämnade röka en cigarr, infann hon sig punktligt för att draga spjället och öppna kakelugnsluckorna. Bland hennes lösöretillgångar figurerade bland annat en giktbruten soffa, hvilken hon egnade en djup pietet. Det finnes ingen ung hökeribokhållare, som kan vara mera rädd om ett par nya byxor, än denna åldriga qvinna var det om sin gamla soffa.

Hon älskade henne i lika hög grad som om hon (soffan) i likhet med soffan i Crébillons gaskiga roman af samma namn hade varit ett förtrolladt menskligt väsende. Utan att vara försoffad tycker jag om att ligga på en soffa. Men jag tycker icke om att en käring kommer och lyfter upp mina ben och placerar ett exemplar af Aftonbladet under mina fötter.

Gumman hade naturligtvis en djupt rotad sedlig öfvertygelse, hvilken hon äfven visade i handling på ett sätt som kostade mig tio »rischels». Jag tog mig en dag för att dekorera väggarne med några jemförelsevis oskyldiga trikåporträtt från *Nadar* i Paris. Då jag kom hem på aftonen, låg askan af fotografierna i kakelugnen, men som surrogat hängde i porträttens ställe några i skrikande Neu-Ruppin-färger hållna skildringar ur »*Die heilige Genoveva von Brabant*». Denna gång led megärans handlingssätt till på köpet af en viss inkonseqvens, ty vid åtskilliga tillfällen hade hon på det allvarligaste förbjudit mig att bränna papper i kakelugnen, alldenstund hon använde askan till sin tvätt. Kanske hade en obetydlig återstod af mensklighet bragt henne till det ädelmodet att åtminstone låta mig se ruinerna af mina konstverk? Hvad vet jag — sa' Sturzenbecker.

Jag flyttade naturligtvis den sista i månaden och tog mig den lilla oskyldiga hämden att icke säga upp mig i förväg. Käringen fräste som en bit fläsk på ett stekjern, spottade som ett förolämpadt lamadjur och skälde mig för »*skåning*», hvilket senare jag upptog mera lugnt än hon synbarligen väntat. Dagen derpå kom jag upp för

att hemta en snåsak, som jag glömt. På tamburdörren var uppspikadt ett plakat, af hvilket man fick veta, att »*Här fines Rumm att Hyra*». Jag tillade med mikroskopisk piktur: »*för den, som redan här i lifvet vill känna en försmak af Gehennas fasor*».

Jagten efter ett namn.

Extra ordinarie amanuensen i kemi, Volfram Molybdén, motsåg en svår tid från och med den 1 november. Med all sin kemiska begåfning kunde han ej tillverka guld, som ju enligt den moderna kemien är ett »enkelt ämne». Han måste därför bekväma sig till att framställa ett surrogat, och detta tänkte han sig under form af ett rektangulärt papper med sifferbelopp och tre namnteckningar — af hvilka han redan åstadkommit *en, sin egen*, tvärs öfver papperets framsida. Ärfda 2,000 kronor, på hvilka han tagit kandidaten, hade hittills skyddat honom mot pekuniära obehagligheter. Men nu hångrinade mot honom i fjerran: en obetalad 90-kronors-öfverrock (eventualitet: lagsökning), 50 kronor för de kulinariska vällusterna på mathålet (eventualitet: anmälning hos rektor) samt 75 från sista medicinarezwyckens polska bank (eventualitet: förstördt rykte bland kamraterna). Summa 215, i rundt tal 300 »krisch».

Den 28 oktober, långt innan mörkrets furste anlagt sin fotbeklädnad, gjorde vår hjelte ett besök hos sin kurator och framförde sitt ärende i kamratliga, okonstlade ordalag:

»Du kan gerna vara så full af f-n och rita på en vixel för mig. Det är den första och sista.»

Kurator »ritade på», under uttalande af anmärkningen:

»Jag gör det förb—dt ogerna.»

Derpå vände han sig mot väggen och somnade på nytt.

Denna första framgång höjde i någon lindrig mån acceptantens mod. I *mycket* lindrig mån, ty han erinrade sig nu det faktum, att den nye rector magnifikus gick omkring och varnade bankdirektionerna för studentvexlar. Han måste sålunda ha ett riktigt *styft* namn ännu, så vida affären skulle ha några utsigter att gå. Det gälde därför att anskaffa autografen af en personlighet, som åtminstone var husegare, eller allra bäst, hade »pengar i banken».

Han gick hem och gjorde upp en förteckning öfver sina bekanta bland husegarne. Han fick summan nio, bland hvilka han egde sju bröder och två farbröder. Men så föll det honom i minnet, att båda farbröderna under förra månaden dött i apoplexi, att två af bröderna bistått honom med obetalade ficklån, att två befunno sig på »okänd utrikes ort», att två lågo under administration, samt att den sjunde satt häktad för bedrägligt förfarande mot borgenärer.

»Uff!!!»

Visserligen hägrade ännu en husegare, vår hjertes egen husvärd, förre landtbrukaren Petter Persson. Hvarför inte? Han klef öfver gården bort till besagde herres corps de logis. P. P. öppnade sin dörr med glädjeskimrande anlete.

»Nå, det var snällt, att kandidaten kommer med hyran! Jag tränger nödigt till pengar. Jag har inte betalt ränta på mitt hypotekslån ännu, ser kandidaten. Vill kandidaten dricka ett glas bier?»

»Hm! Det var f-n hva' det ä' qvaft i slutet på oktober! Se nu, *herr* Persson, sina pengar skulle han kunna få i morgon dag, om han ville göra mig den lilla tjensten att prenta på det här papperet. Naturligtvis får jag larsjanger på ögonblicket med en sådan solid namnteckning.»

»Många oförskämda studenter har jag hört, men herrn va' min lif och själ den värste. Jag skrifver inte på något papér, så sant jag heter Petter Persson, och betalar herrn inte sin hyra innan månadens slut, så lägger jag *rabarber* på herrns saker.»

Uppskakad af detta äfventyr, framflyttade Mo-lybdén sitt viggningatåg till följande dag, samt gick ned på Stadshuset och drack absint och klådde markören på Blanche Polydore under ett par timmar. Hela eftermiddagen låg han inne och rökte Excelsior och gjorde upp planer lika solida som tobaksmolnen. Under sin nattliga sömn stördes han oupphörligen i drömmen af en bygel, som vänligt bjöd på tuggtobak, samt från topp till tå var klädd i utmätningsslag.

Följande dag besökte han två förmögna kamrater, som »af princip» aldrig skrefvo på vexaslar. Den ene skulle gerna stått till tjenst med kontant lån, »om han haft pengar inne». Denne var det äfven, som erbjöd sig att vigma vår hjelte ett 10-öres-frimärke, på det han måtte kunna skrifuva hem till sin far efter pengar. Den andra ville »se på» chokolad och bakelser. Ny tröstlös eftermiddag, ny cigarrettrökning, nya ohållbara projekter. Och så vardt morgon och afton den andra dagen.

»Att vigma en tia kan svårt nog sig ha,
Men är man helt pank och en vixel vill dra,
Så kan man få springa och löpa en hund,
Ty svårt är att få sig *ett namn* här i Lund.»

Dessa verser ur ett gouteradt studentspex af Vranér satt han och nynnade hela följande förmiddag. Aldrig förr än nu hade han insett deras obevekliga och förfärande sanning. Hade han endast i tid försökt att tascha stadskommunminister X.! Nu var det för sent. Kanske känner läsaren icke detta moment af den tillämpade lundensiska praktiska ekonomiska vetenskapen (ursäkta de många adjektiven!)? Jo, så här går det till. Man tuggar bort den resterande punschdoften med tillhjälp af cachoupiller, anlägger högtidsdrägt och from uppsyn samt stilar upp till gubben och anhåller om att få ett exemplar af hans predikningar till skänks. Efter anständig tids förlopp återvänder man och skrider till allvarligare uppgifter. Sättet *har* ibland lyckats.

Bergström* hade numera med sin ökade erfarenhet kommit till insigt af, att det icke var

* Diskontör.

affär att låna ut hundraflugor på studentbref. Någon illasinnad niding hade nemligen meddelat honom, att man kunde bekomma dylika dokument i dussintal mot erläggande af protokollslösen.

På danska klasslotteriet *skulle* han vinna, ty han hade drömt om två par upp- och nedvända stöflar och spelade följaktligen på nummer 7777. Men det var ännu tre veckor till nästa dragning.

Om han bara vågat skriva hem till gubben! Ja, han måste väl deran, förr eller senare.

Han hörde steg i trapporna, och derpå något som prasslade i breflådan.

»D'ä' väl skraddaren, den skrifklådige Harpagon,» tänkte han och öppnade lådan likgiltigt. Brefvet var från gubben samt innehöll ett knippe förmaningar och en postremissvexel på 250 kr. Björnarne hade skrivit hem.

Molybdén tackade Gud samt gick ut och åt en châteaubriand. Med vexeln tändé han en Excelsior.

Smygläsaren.

Smygläsaren, eller, som han oartigare benämnes, tjufläsaren, hör i allmänhet till lyckans utvalda skötebarn. Han låter sy sina kläder i Köpenhamn, äter på Föreningen, dricker en half Pontet-Canet till middagen och köper sina cigarrer direkt från Hamburg till 150 Mk pr mille med 30 % rabatt. Han hyr dublett med skrifbord, chäslong, gungstol och broderade arbeten, prenumererar på Le Figaro, smyckar det omtalade skrifbordet med dekolleterade aktrisfotografier i ställningar af cuivre poli, har hällor i benkläderna, bajuszkenötz i mustascherna och chapeau-claque på Soirée-sällskapets koreografiska sammanträden.

I allmänhet läser han, eller antages åtminstone läsa på hofrätten eller kanslien, stundom på juris kandidaten.

Men *när* läser han?

Denna fråga är så maktpåliggande, att jag i likhet med spanjorerna höll på att sätta ett frågetecken äfven i början af satsen.

En gång snuddade jag vid hemligheten. Jag var närvarande på en tjufläsares lokal, då han efter en fem dagars vistelse i »Kongens Kjøbenhavn» höll på att packa upp sin miniatyrkoffert. Bland begagnade linnepersedlar, tvålask, necessär och aseptinflaska varseblef jag något, som jag ögonblickligen konstaterade vara Schrevelii Civilrätt.

»Ja så, du studerar Schrevelius på utländskt territorium?»

»Schrevelius!! *Nei, De kan tro nei, for det passer ei!*» (Med varietémanér.) »Det är 'En zigueuares bekännelser' af Xavier de Montépin. Jag tog den med som ångbåtslektyr.»

»Hm! Nå, du har väl saftat på värre i Köpenhamn!»

»Åh! Herre Gud sådant fullblodigt ungdomslif! Vi drack brorskål både med Rantzau på 'Kisten' och med Kehlet på Allégade N:o 9*. Och så — har du hört maken! — kom två politier och ville arresteras oss för oljud på Kongens Nytorv. Hur det gick? Jo, det slutade med att vi blef så kuttrasju som helst med politiet och skickade konstaplarne efter ett dussin 'hal'e Bajer', som broderligen tömdes på Kongens Nytorv, och till slut lockade vi byglarne till att ropa: 'Ned med Estrup!' samt till att erkänna att både Berg och Hörup vore 'meget peene Mennesker'.»

* * *

* »Nordens skjønneste kvinder» enligt annonser i skånska tidningar.

Jag aflägsnade mig, oaktadt all denna svada öfvertygad om att jag fått kasta en blick bakom förlåten.

Min aning besannades. Två dagar efter nyssnämnda konversation mötte jag min utsväfvande vän, klädd i hvit spännhalsduk, svarta klädesbyxor och en uppsyn så strålande som en begravningsentreprenörs under en kolera-epidemi.

Han hade tenterat.

Någon tid efteråt vandrade jag på en mycket sen (eller, om man så vill, tidig) timme förbi det hus, i hvars andra våning han bodde. Det lyste genom fönstren.

»Du tycks ha slagit dig på att blockläsa långt ut på nätterna?» sporde jag honom dagen derpå, då han på blanka förmiddagen satt och nikotinade på Lundagård.

»*Blockläsa?!* Jo, det skall syster säga! Jag tror knappast jag sett i en bok på fjorton da'r!»

»Emellertid var ditt rum ypplyst i natt klockan tre.»

»O, heliga enfald! Det var några livvade prissar, som satt uppe hos mig och pimplade Sparkling Hoch och spelte femkorts-kille. Jag, stackars fan, blef klädd på sjutifyra rischels.»

Samma dag tenterade han till *cum laude* i straffrätt.

* * *

Den typ jag nu infört i litteraturen är visserligen en ganska allmänt tagen typ. Det fins emellertid varieteter.

En medlem af släktet, till börden af getapulisk knapadel, tillfrågades samma dag han tagit examen:

»Hur tusan har du burit dig åt för att gå igenom? Du har ju aldrig läst ett skapandes grand?»

»När man, som jag, har ett distingueradt yttre (Kleider machen Leute!), god begåfning (han kunda spela écarté samt läsa fransk pornografi på grundspråket), och ett fint namn (här pekade han på en signetring af fjorton karats guld med en kaviar-grön ädelsten), så är det ingen konst att göra sig en carrière här i världen!» — — — — —

Ofvanstående streck beteckna de månader, som förflöto, innan karlen blef sinnesrubbad af högfärd och — öfveransträngning.

* * *

Det finnes en art af smygläsare, som är af något mera sympatisk beskaffenhet. Det är nemligen den representant af släktet, som är »allmänt bildad», d. v. s. han som låter påskina kunskaper i alla möjliga vetenskaper utom den, som borde vara hans egen. Ger du honom en fråga på dikningslagstiftningen, så svarar han med en afhandling öfver Andalusiens folkdiktning. Önskar du veta något om den objektiva rättsstridigheten, så blir du måhända upplyst om hvem, som komponerat melodien till sicilianska aftonsången. Är du nyfiken på, huru det förhåller sig med gift qvinnas eganderätt, så får du möjligen inhemta fördelarne af hvitbet-odling på Madagaskar.

Bo i familj.

»**N**ej, det här barkar då rent af åt Häcklefjäll,» smågrälade kaptenen med majors afsked, von Sabelkoppel, sedan han en dag i början på nyåret jemfört viktualieräkningen med kontraboken och funnit begge stämma öfverens.

»Sa' du något, min gubbe lilla?»

I det kompakta molnet af holländsk knaster samt Ystads Årligt och Godt urskilde man med svårighet majorskan von Sabelkoppel jemte två patentstickor och något som artade sig till att bli en maggördel.

»Jo, jag menar helt sonika, att pensionen inte räcker i den här dyra sta'n. Antingen måste vi öka på inkomsten eller flytta tillbaks till Småland. Hur det förra skall gå till kan jag icke ana, såvida du icke möjligtvis tycker, att jag skulle söka kontrollörsbefattning och Tekla ge lektioner i glasetsnng och piano.»

»Personer i vår samhällsställning! Aldrig! Men jag har för länge sedan tänkt på en utväg.»

Hennes nåd von Sabelkoppel smålog och visade en tandråd, som icke kunde jämföras med något, utom möjligtvis ett pianoklaviatur.

»Nå, sjung ut då, för tusan!»

»Jo, som du vet, ha vi ingen profit af och dåliga möbler till rummet till venster i förstugan. Vi kunde ju ta mot inackordering?»

* * *

Utdrag ur hyreslistan i Akademiska Föreningens förstuga:

»Attendez!!!

I en adlig familj med piano erbjudes tillfälle till inackordering åt en städad studerande, som sätter värde på bildadt umgänge. Närmare upplysningar etc.»

Nu är att säga, huru jur. stud. Svensson kom att reflektera öfver detta välvilliga anbud. Han befann sig vid slutet af sin Sturm- und Drang-period efter att i fem år ha »legat på hofrätten», Killespel, malmömiddagar och köpenhamsfärder hade förlorat all retelse. Hvad som nu hägrade i fjerran var Schrevelii Civilrätt etc. samt en examen, som skulle bli en verklighet. Nu skulle han icke längre till sista öret lefva upp sina 3,500 kronors räntor pr annum, tvärt om — »den största sparsamhet bör iakttagas» — sa' Karl den XV, viggade

en million riksdaler till ett pansarfartyg. Slut med alla oädla förströelser, i stället en eller annan gång en stilla vira eller préférence med sirliga ädlingar, eller musikaftnar med Mendelsohn, Brahms och Scharwenka i motsats till Offenbach, Millöcker och Suppé.

Han knep familjens sympatier så godt som ögonblickligen. Mamma råkade i extas, då han vid middagsbordet bedyrade, att saftsoppa med sviskon och sagogryn var det gudomligaste han visste. Unga Tekla von Sabelkoppel frapperades af hans utvecklade konstsinne. Förhållandet var nemligen, att denna unga dam sydde på en soffkudde med det ingalunda ovanliga motivet: en hvilande raphönshund i stramalj. Detta kreatur skulle enligt vår inackorderades utsago med en aldeles förvillande likhet påminna om en aqvarell af Egron Lundgren i Nationalmuseum. Gör det efter den som kan!

Och då gamle majoren på aftonen knäckat ur pipan och skrufvade ned lampan i sängkammaren, yttrade han i en ton af dämpadt jubel:

»Det var, s—n partere mig, den hyggligaste 'fisk' jag råkat på länge. Kan du tänka dig, Beata lilla, han betalte för hela terminen i förskott.

* * *

Det gamla glada kottieriet kom snart underfund med, att vännen Svensson undergått en sorglig förändring. Aldrig hade han några nya skrabrosa

historietter på sin repertoar. I stället resonnerade han med det orubbligaste allvar i världen om saker sådana som hemmansklyfning, haveri, objektiv rättsstridighet och svins insläppande i ållonskog. Han skref in sig i Soirée-sällskapet och köpte Marlitts romaner i svensk öfversättning. Han släpade hem hela mansbördor af musikalier från Eggelings och förekom på »boulevarden» som oftast »klädd i fruntimmer».

»Ni kan tro, jag var hemma hos Svensson i dag på förmidda'n,» yttrade en af vännerna inne på Café Tua. »Det var ohyggligt pinsamt att se den stackaren — en förkroppsligad magkatarr! Jag talte om Lotten, den nya mamsellen här, och bad honom på samtliga våras vägnar att infinna sig här i afton.

»Han log spöklikt och svarade:

»Försök inte me' mej! Jag bor i familj.»

»Och ta' mej sannerligen hade han inte uppfattat profryttareordstäfvet på fullt allvar. Ni skulle hört sådan lektion jag fick. 'Om ni bara visste,' sa' han, 'huru familjelifvet kan förädla en student!' Han påstod att kalfrikassé vore ett sundare födoämne än Kramers *boeuf à la Béarnaise*. Det låge mera lyrik i ölost än i C. A. Lindgrens långhalsar. 25-öres 'dödboll' och polsk bank vore råa förströelser i jämförelse med 'sista stick om gossar och flickor'. Han kände vämjelse vid att jämföra en festin på Davidshall med leken 'taflor och deviser' i en krets af byxtöser. Skål på er, prissar! Se'n ska' ni få höra klämmen!»

»Skål! Nå, hvilken var klämmen?»

»Jo, han är tydligen kär i flickan på stället, Tekla Sabelkoppel, ni vet. Jag snokade händelsevis på hans bokhylla och högg der en grön bok, benämnd 'Indiskretionernas album', en så'n der med frågor och skriftliga svar.

»Hvilket var hans 'älsklingsnamn'? — *Tekla*; hvilken hans 'hjeltinna i dikten'? — *Tekla* i 'Wallensteins Tod'; 'älsklingsförfattarinna'? — *Tekla* Knös; 'älsklingskompositör'? — svimma inte bara! — *Tekla* Badarzewska!! — Hvad göres oss vidare vitne behof? Jag har talat. Tömmen en bottenföck för vår gemensamme väns snara återställande!»

* * *

Vid sju-tiden på eftermiddagen, ett par veckor efter ofvan nämnda sammankomst, erhöll en af de gemensamma vännerna ett genom sin sällsynthet remarkabelt besök. Det var vår inackorderade Svensson, som med diaboliskt löje helsade:

»Tjenis, gamle Ahgust! Familjen har fått så gentilt främmande, att jag inte trifdes på lokalen. Underlöjtnant von Gyllenrevolver vid Ölands hästjägare. Förlofningen eklateras i morgon! Tag på dig, så söka vi upp de andra lökarne och kila till Malmö! Supé bestäld pr telegraf: Ich bezahle die Violinen!»

* * *

Följande termin åt Svensson på »Jernvägen» och tog hofrätten med jemna betyg.

Gastronomen.

 m någon skulle kunnat utgöra ett exempel på, att vår tids ungdom gett idealismen på båten, så var det i sanning min vän fil. stud. X. Jag fäster mig här ej vid hans religiösa öfvertygelse, ty denna söker jag aldrig utforska hos mina bekanta, utan vid den *idé* (ja!), i hvilken hela hans personlighet uppgick. Ja, han egde verkligen en idé, denne svurne hatare af idealister. Hans idé var *mat*. Och sålunda tillhörde han ej någon trosbekännelse, i hvilken fasta ingår som ett yttre element.

Hans boksamling var ej rikhaltig och inneslöt ej annan profan literatur än »*Physiologie du goût*» af Brillat-Savarin, doktor Hagdals kokbok samt ett häfte »Ur vår tids forskning»: »*Födoämnen*» af Hammarsten. På väggen öfver hans säng mellan familjeporträtten ståtade en kopia af en gammal holländsk *nature morte* med skjutet vildt, ostron, rättikor och aprikoser. Denna tafla

var det enda prof af bildande konst, som fans i hans ego.

Det var lönlös möda att få honom med i ett meningsutbyte öfver politiska eller literära ämnen, ty han njöt ingen annan tidningsläsning än följetongerna och matsedlarne i »Ganymedes». Jag frågade honom en gång under krigsutsigterna på våren 1885:

»Nå, hvad tror du om England och Ryssland?»

»Jo, jag tror att England producerar den bästa pickles'en och Ryssland den bästa kaviaren.»

Vi träffades en gång några dagar efter det en »Ibsens nyaste bok» utkommit.

»Tycker du om 'Vildanden'?»

»Ja, nog sjutton är vildand delikat föda alltid, men jagten börjar gunås så visst inte förr än den 11 juli.»

Naturens härligheter och den qvinliga färgingen kunde ej aflocka denna prosaiska individ den minsta smula af hänförelse. Lärkor och näktergalar hade i hans ögon intet annat värde än deras egenskap att räknas till »kramsfågel». Den första svalan intresserade honom ojemförligt mycket mindre än den första sparrisen, och han uppskattade en portion rosenkål högre än den präktigaste bukett af remontant-rosor. Jag mins så väl hans komiska förtviflan, då han en dag fått i kommission från sin mamma att köpa några hyacintlökar, men i stället i sin distraktion upphandlat och hemsändt några läckra exemplar af *portugisisk lök!*

Vi mötte en söndag på Lundagård stadens skönaste bodmamsell.

»Har du sett stiligare hår än på detta qvins?» sporde jag.

»Jag undrar just,» genmälde han, »hvilken uppsyn du skulle göra, om du finge syn på ett af de der hårstråna hopnystadt i en köttbulle eller infruset i en vanilj-glâce?»

»Du är outhärdlig! Men medgif åtminstone att hon har ett par äkta gazellögon!»

»Då håller jag ofantligt mycket styfvare på *nejonögon* med *sauce hollandaise*,» sa' han.

»Prosaiska varelse! Du skulle se så'na händer hon har!»

»Nå ja, låt gå för händerna då! Men det skulle roa mig att veta, huru du skulle bli till mods, om du finge se ett lätt skuggadt aftryck af hennes ljuftva fingrar på den feta delen af ett stycke lybsk skinka?»

»Åh, dra åt Gehenna! Låt mig höra, om du kan säga någonting hädiskt om hennes näpna fötter också?»

»Jag ger tusan hennes fötter! Tacka vill jag griljerade grisfötter med ryska ärter!»

* * *

X. ville ej heta gourmand. »Gourmand,» sade han, »betyder storätare. Men vill du kalla mig *gastronom*, så går det an, ty det betyder en sådan karl, som bedrifver ätningen med urskilning och, så att säga, vetenskapligt. Det förundrar mig

mycket, att de icke slopa den onödiga astronomien vid universiteten och i stället inrätta en lärostol i *gastronomi*. Det vore på samma gång ett tillfälle att låta obemedlade studenter äta billigt och godt på laboratoriet, i stället för att de nu måste förstöra sina magar på »mathålens» sillpuddingar och sviskonsoppor. Det förundrar mig också, att inte Bååth eller Ola Hansson eller någon annan af våra naturalistiska och realistiska poeter egnat sin begåfning åt gastronomien. Tror du inte, att en på vers affattad vetenskaplig kokbok skulle höja svenska kulturen, hva?»

X. hade hvad jag med Börne skulle vilja kalla »*Einen romantischen Magen*». Derfor hände det också ytterst sällan att han efter en nattlig festin följde med till nu mera aflidne Per Månssons blygsamma hökerietablissemang i östra stadsdelens utkanter. Ty han trufdes ej i denna ammoniakmättade atmosfär, han kunde ej andas fritt i dessa feta gaser. Och lyckades kamraterna någon gång få honom med sig, så ratade han förnämt de grisfötter, som affärens innehafvare behändigt fiskade upp ur fjerdingar, eller den »jägare Matts-sons sill», som han konstnärligt fjellade. Han in-skränkte sig till en apelsin eller en halfva porter eller i nödfall till en låda sardiner, den han anhöll att själf få öppna.

Hans gastronomiska själsrigtning — om jag tors begagna ett sådant uttryck — aflockade honom stundom aforismer af en ganska originel art. Så yttrade han en gång t. ex.: »Jag är, som du vet, icke sentimental, och de enda tårar för hvilka

jag icke blygs, äro de, som framlockas af Batty's senap och rifven pepparrot.»

Hans sympatier och antipatier bestämdes ofta från gastronomiska synpunkter. Han kunde fatta en oöfvervinnelig motvilja för den hyggligaste karl i verlden, så vida han åt sås med knif eller visade sig tafatt i konsten att tillgodogöra sig innehållet af en kräfta, men han knöt också ett fast vänskapsförbund med en kamrat, som komponerade en ny variation af sås till graflax.

Vid två olika tillfällen beredde mig X. öfverraskningar.

»Vet du,» sade han en gång till mig, »jag har funderat på att utträda ur svenska statskyrkan och öfvergå till buddaismen. D'ä' ju buddaisterna, som tro på själavandringen, ä' de' inte?»

»Jo, jag vill minnas det.»

»Hur skönt skulle det inte vara att bli en trikin efter döden och föra en angenäm tillvaro i ett stycke delikat skinka!»

Kort tid efter det att jag fått kasta denna blick i hans själs skrymslen, kom han en gång upp till mig och meddelade att han var kär.

»Hvem är det lyckliga föremålet, om jag törs vara så näsvis att fråga?»

»Jo, det är den der piffiga charkuteri-mamsellen eller skärkötteri-mamsellen, du vet.»

»Aha! En köttslig kärlek således?»

»Ja, man skulle så kunna tycka, men jag kan försäkra dig, att den är fullkomligt platonisk. Kan du tänka dig, att jag till och med har skrivit vers, och dem, som ä' originela, må du tro.»

»Ja, har *du* skrivit vers, så betviflar jag inte deras originalitet. Törs man se på alstret af din matfriska sångmö?»

Han lemnade mig papperet och jag läste följande:

Bland schweizerost och prima herrgårdssmör,
Bland medwurst, skinka, gåsbröst, kabiljo,
Du tronar stolt, o fagrade bland mör,
Som stulit har mitt arma hjertas ro.
O, kunde blott en blick af dig jag snylta,
Der skön du står bland graflax, biff och sylta!

Då jag dig ser bland färs och *à la daube*

Och inlagd sill i ditt charkuteri,

Jag suckar tungt: O, vor' jag en mikrob,

Hur ljuflig skulle då min lott ej bli:

Jag strax mig satte då uti din föda,

Hvad härligt slut att för din knif förblöda!

»Nå, hva tycks?» sa' han.

»Jo, jag måste erkänna att du förstår lämpa dina verser efter situationen.»

Tvåstrukna C.

Hvad han såg söt ut, då han, den lille fjerdeklassisten, under afslutningsakten i skolans bönesal steg fram till rektor samt följd af gamla inackorderingsfruars och dito fröknars beundrande blickar, mottog premiet i musik: »Eggelings tvåstämmiga sånger, pris häftad 1: 25, kartonerad 1: 50»!

Hvad han såg intressant ut, då han med oefterhärmlig nonchalans i universitetets aula utslungade sitt tvåstrukna C i Otto Lindblads »Sångfoglarna», applåderad af skånska slättens aristokrati!

»Hva' sjutton ska' di nödvändigt importera Kammersanger Simonsen för, när di har Hektor Grönkvist med hans höga C?» frågade borgarne hvar andra vid sin whisky-toddy på »Stadt».

* * *

Hektor Grönkvist hade C — icke tvåstruket — i matematik, hvadan han icke kunde ta mediko-

filen, så vida han ej ville komplettera. Han tänkte efter, om det fans någon annan examen lämplig för sångare. Presten? Åh ja, men prestens repertoar var ju så begränsad. Almanackmakare-examen, d. v. s. filosofie kandidaten med astronomi som hufvudämne? Åh ja, om »sferernas musik» hade varit något verkligt! — Men för öfrigt ingick ju här matematik. Ta bergsexamen, bli grufvingeniör och vråla: »Jag bor i bergets salar»? Nej då! — han var ju första tenor och icke andra bas.

Efter häftiga inre strider beslöt han sig för en allmänt menisklig examen, nemligen — ni gissar väl? — prillan. Lånte böcker och placerade dem bland Lindblad (O. och A. F.), Wennerberg och Kjerulf på sitt koketta Bösendorferpianino.

Studentkårens sånganförare förklarade honom vara hardt när ett fenomen i de musikaliska upptäckternas historia under senare åren. Detta skulle ni aldrig ha yttrat, herr sånganförare, ty detta smicker gjorde Hektor Grönkvist så högfärdig som trots någon första tenor (och en dylik blomma i konstens ortagård hör i allmänhet, som bekant, icke till s. k. »blyga violer»). Hvad gjorde Grönkvist? Jo, han bildade ett eget sångarkotteri, som tog all finare studentsång på entreprenad. Han, som kunde gå så högt, att man trodde han skulle få svindel, förenade med sig bland andre en andra bas, som kunde gå så lågt, att han höll på att

aldrig komma upp igen. Vid alla bättre bisättning ar måste kotteriet vara till hands med sina »Stilla skuggor» och sitt »Integer vitæ». Vid alla bättre serenader måste det lysa med sin »Klara stjerna». Deremot var det ytterst sällan, som Karl XII, Tegnér (bronsafguden vid Lundagård) eller »Fädrens minne» (på Nordiska fester) hugnades med deras ljufva toner.

Alla kotteriets medlemmar, med undantag af vår hjelte, suddade emellertid bort sin timbre i den dåliga punsch, som i jembredd med lifsfarliga gator och öfverdådig surlimpa gjort det gamla Lund så ryktbart. Vår hjelte hade lyckligtvis utmärkt sig genom en god egenskap, som ofta förekommer hos första tenorer, nemligen aktsamhet om sin helsa. Ännu någon tid deltog han i det glada ungdomslifvet och drack sina »nästan två glas punsch» hvarje afton i »skilda kretsar», ty han var mycket eftersökt. Och ett tvåstruket C hittar man icke på gatan. Hans närvaro i ett gladt lag på »Jernis» eller »Skandinavien» hade äfven sin praktiska betydelse i så måtto, att utskänkningslagens drakoniska föreskrifter genom Hektor Grönkvists närvaro i någon mån kunde neutraliseras. När nemligen Kalla eller Maja eller Ketty, eller hvad nu »diskblomman» hette, vid 1-tiden kom in i pianorummet och gjorde den vanliga påminnelsen: »Nu få kandidaterna verkligen skynda sig och gå, för klockan är öfver 11, och vi få bara obehag af källarmästaren!» — då fans det alltid någon till hands, som puffade Grönkvist i sidan och dikterade: »Sjung nåt sentimentalt, din attan tusan, tills vi få druckit ut!» Och

Grönkvist var alltid redo, än med »Hon kunde icke tro», än med »Om hennes namn och börd». Då han i den förra arian ur »Mignon» kom till passagen: »Hon smälter strax i gråt, i tårar utan tal», då var det en vemodigt älsklig syn att se »diskblomman» sätta af i kortgalopp med det italienska förklädet för ögonen, glömsk af både källarmästare och gällande författningar.

Då Hektor Grönkvist en morgon kröp ur filterne i sin inventionssoffa och tänkte på vanligt sätt helsa den gryende dagen med en kromatisk skala, märkte han till sin fasa, att det tog emot redan på femte liniens fiss. Han blef blek som en vegetarian och skyndade å stad till doktorn.

Doktorn laryngoskoperade, fick till resultat en börjande bronchitis, skref Sol. Chlor. Kal. gm 4:300 och ålade patienten att hålla sig inne.

Från denna dag gingo rykten inom kåren, att Grönkvist verkligen *läste* på prillan och icke längre endast *låg på* detta fashionabla lärdomsprof. Framför allt: »ingen sång!» — hade doktorn varnande betonat. Och omöjliga voro alla försök att få honom ut på serenader, detta vare sig serenaden gälde genomresande qvinliga medlemmar af skånsk aristokrati eller köbenhavnsk grosserersocietet.

Han betalade sina 40 kr. för ett obligatoriskt kollegium i latin samt tenderade lyckligt i detta ämne. Tack vare sin musikaliska begåfning skanderade han så ypperligt, att han till och med knep sig ett cum laude.

Se'n tog han i tu med franskan. Det gick hastigt och lustigt med de oregelbundna verberna, men Code Napoléon fann han outhärdlig, och bäst

som han satt och knåpade med tolkningen af de tråkiga lagtermerna, kunde han otåligt slänga den lilla trasiga boken i väggen och i stället börja sakta och försigtigt smågnola på Siebels aria ur Faust.

Han gick emellertid igenom i franskan. Och likaså historien. Fastän han hufvudsakligen lagt an på de musikaliska regenterna. Och det mesta han visste om t. ex. Gustaf Vasa var den omständigheten, att han sjöng och spelade på luta i »Eskils gemak».

Vid hans tentamen i geografi inträffade en komisk episod.

»Räkna upp några betydande städer i Italien!» anhöll professorn förbindligt.

»Jaha! Rom, Florens, Napoli, Santa Lucia, Palestrina, Donizetti, Verdi, Boïto . . .»

»Håll, håll!» ropade professorn, »vi tentera väl inte i musikens historia?»

Tillställningen afslutades emellertid med ett lindrigt approbatur.

* * *

Återstod filosofien, som i sanning icke »låg för hans röst», Boströms filosofi med sin tråkiga terminologi. Men i samma vefva, som Grönkvist tog i tu med filosofien, inträffade två händelser af vigt: återförvärfvande af hans röstresurser — och filosofie professorskans namnsdag (källa: universitetsmatrikeln). Följderna häraf blefvo:

Serenad.

Tentamen.

Approbatur.

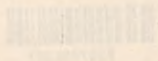
Juridisk-filosofisk preliminär-examen!

Hvem vet om han icke sjunger sig igenom

»Hofrätten»?

Innehåll:

1	1. Löfningens betydelse	1
2	2. »Tribun»	2
10	3. En värdig	10
17	4. En teknisk af sigsakt	17
18	5. »Allmän bildning»	18
24	6. Hvarst Käse Hobis lag alla tekniker på prisen 24	24
28	7. Tjänstgöring	28
32	8. Solens natur	32
40	9. I möblerat rum	40
46	10. Jagten efter ett namn	46
51	11. Snyggheten	51
55	12. Bo i land	55
67	13. Gastrosomen	67
80	14. Tjänsten C	80

Innehåll:

1. Lördagssoaréer	3.
2. »Prillan.»	6.
3. En estetiker	10.
4. En ledamot af viggpartiet	15.
5. »Allmän bildning.»	19.
6. Hvarför Kalle Rubin låg åtta terminer på prillan	24.
7. Omsadlaren	29.
8. Sullas nattrock	34.
9. I möbleradt rum	40.
10. Jagten efter ett namn	46.
11. Smygläsaren	51.
12. Bo i familj	55.
13. Gastronomen	60.
14. Tvåstrukna C	66.

1001851328

På ALBERT BONNIERS förlag hafva förut utkommit
följande skildringar

FRÅN STUDENTLIFVET:

Våra Öfverliggare. Akademiska studier af *Thord Bonde*. Med 52 teckningar af *Bruno Liljefors* m. fl., samt *Ett universitet i Sveriges hufvudstad*. Bidrag till universitetsfrågans belysning af *Oscar Svahn*. 2:a uppl. 3: 75; inb. 5 kr.

Ännu en gång "Våra Öfverliggare" samt ytterligare några ord i universitetsfrågan af *Thord Bonde*. 1 kr.

Från Fjerdingen och Svartbäcken. Studier vid Akademien af *August Strindberg*. 1: 25.

HUMORESKER:

För ro skull. Oförargliga kåserier och humoresker af *Mox*. I illustr. omslag 1: 75.

Göingen. Bygdemål från vestra Göinge härad af *Per Weiland*. Med 7 silhuetter af *E. Ljungh*. 1: 25.

I skånska stugor. Små bilder ur folklifvet af *H. Wranér*. Med 12 silhuetter af *E. Ljungh*. 1: 50.

Gårafolk och Husmän. Bilder ur allmogelifvet af *H. Wranér*. Med 13 silhuetter af *E. Ljungh*. 1: 25.

Nô hört frå Varmlandske skogsbygda. Vermländska landsmålshistorier och visor af *Teodor Svartengren*. 50 öre.